

Habilitációs tudományos előadás

2020. szeptember 18.
Debreceni Egyetem

Dr. Hunyadi Zsolt
Szegei Tudományegyetem

Johanniták a középkori Magyarországon

A hazai historiográfia útvesztői

- Forrásadottságok (okleveles források, narratív kútfők...)
- *Cruciferi* vagy *crucesignati*? - terminológiai problémák (johanniták, Szent János lovagjai, ispotályosok)
- Szent István ispotályos kanonokjai: a stefaniták
- Hagyományos rendtörténet-írás: a rendházak története (*preceptorium*, *perjelség*, *Nyelvek*)
- A nemzetközi lovagrendi kutatás recepciója (központosítás)
- Reiszig Ede, magyar johanniták (Boroviczény, Marjai, Vajay), Kozák Károly, Engel Pál, a horvát-szlovén vonal: Lelja Dobronić, Jože Mlinarič, Tomislav Matić, Hrvoje Gračanin

A johanniták a Magyar Királyságban: Árpád-kor

- megtelepedés a magyar királyságban (*apud Albam*): Martyrius érsek, Eufrozina királyné
- dinasztikus támogatás vs. magánadományok
- pápai és világi kiváltságok - prosperitás - feszültségek
- tizedperek (Somogy, Tolna, Veszprém m.)
- a magyar-szlavón rendtartomány kialakulása (perjelség, nagyperjelség, Nyelvek)
- a johanniták katonai szerepvállalása (keresztes hadjáratok, tatárjárás)

A preceptoriumok és a perjelség (1314-ig)

A preceptoriumok és a perjelség (1314 után)

A magyar-szlavón perjelség személyi összetétele

- a magyar-szlavón tartomány előjárói: perjelek, alperjelek, gubernátorok
- horizontális és vertikális mobilitás
- hazaiak szerepvállalása a tartományi vezetésben
- a preceptoriumok személyzete
- hiteleshelyi tevékenység

A johanniták a Magyar Királyságban: a késő középkor

- a pápai befolyás erősödése
- a felosztatott templomosok javainak átvétele (1314-c.1340)
- Vrána a johanniták kezelésében (1328-tól) - központ?
- válság a tartományi vezetésben
- generális káptalanok, rendi adók
- az egyházszakadás és a hazai johanniták
- Luxemburgi Zsigmond erősödő intervenciója - „címzetes” perjelek
- johannitákból keresztetek: elszakadás a ródoszi Konventtől?
- út a magyar elitbe? - a vránai perjel a zászlósurak között